

بازآموزی

از راه دور

گروهی از کارشناسان امور آموزشی اعتقاد دارند که به ازاء سپری شدن هر سال از زمان فارغ‌التحصیلی ۱۵٪ از معلومات فرا گرفته شده فراموش می‌شود و تقریباً پس از ۷ سال اثری از علوم کسب شده در زمان تحصیل در ذهن فرد باقی نمی‌ماند. این کارشناسان می‌گویند که اختلاف فرد تحصیل کرده و دورافتاده از علم با شخصی که اصلاً تحصیلاتی نداشته فقط در پیچیده‌تر شدن ذهن آنها است و گرنه از نظر میزان معلومات چندان تفاوتی باهم ندارند.

ما به عنوان گروهی از فارغ‌التحصیلان رشته‌های علوم پزشکی خواه با نظریه فوق موافق باشیم و خواه مخالف بطور تجربی این مفهوم را کسب کرده‌ایم که در صورت جدایی از علوم و عدم پی‌گیری مسایل جدید علمی به مرور زمان به مرحله‌ای می‌رسیم که دیگر علوم مکتسبه قبلی در دستانمان را دور می‌گذارد. زیرا از یک طرف خواننده‌های قبلی فراموش شده و از سوی دیگر مسایل جدید در علوم حادث می‌گردد که در صورت عدم آشنایی با آنها به مرور زمان بیگانگی کامل نسبت به رشته تحصیلی ایجاد می‌شود.

یکی از معلمین بزرگ ادبیات فارسی می‌فرمود که بدترین واژه‌ای که وارد فرهنگ ما شد لغت فارغ‌التحصیل بود، زیرا این لغت حاوی این معنی است که فرد از تحصیل خلاص شده و دیگر نیازی به کسب علم ندارد. هم‌چنین در این دیدگاه، تحصیل یک امر شاق و آزاردهنده تلقی می‌شود زیرا لغت فارغ به معنی آسوده‌در مورد مشکلات و مسائل ناراحت کننده به کار می‌رود که معنی نهایی آن این است که تحصیل یک امر اذیت کننده است. ایشان معتقد بود که باید به جای این لغت، واژه‌ای دیگر را انتخاب کرد و در فرهنگ لغات گنجانند تا معنی آن پایان کسب علم پس از دریافت مدرک نباشد.

از ویژه‌گیهای علم و بویژه علوم نظری فرار بودن آن است و در صورت عدم مطالعه و پی‌گیری، بسیار سریع از ذهن خارج می‌شود. کسانیکه در پی یادگیری یک زبان خارجی هستند به تجربه آموخته‌اند که ایجاد فترت در امر آموزش دقیقاً به معنی شروع مجدد درس از ابتدا است. در مورد علوم تجربی و بویژه درسهای عملی گرچه مطلب به این شدت بروز ندارد اما واقعیت آن است که این علوم هم در اثر عدم پی‌گیری در مطالعه به مرور زمان از یاد خواهند رفت.

پیشرفت سریع علوم در کلیه رشته‌های پزشکی و بویژه داروسازی و هم‌چنین موقعیت ویژه داروساز در جامعه که به عنوان مشاور پزشک و راهنمای بیمار تلقی می‌شود، این توقع را ایجاد می‌کند که داروساز باید همیشه نسبت به داروهای جدید و آخرین کشفیات علمی آگاه بوده و مسایل مهم مربوط به حرفه خود را بطور کامل بداند.

جهت کسب این موقعیت بسیار طبیعی است که هر فرد داروساز بخشی از وقت خود را به مطالعه نشریات تخصصی داخلی و خارجی اختصاص دهد و نیازهای علمی خود را از طریق آنها برطرف نماید. نکته‌ای که در اینجا حائز اهمیت می‌باشد این است که گاه بعضی از مسایل نیاز به استاد و یا راهنمای مشخص دارد تا بطور کامل مورد استفاده قرار گیرد. اصولاً در امر آموزش، معلم و کتاب در کنار هم قرار دارند که به مقتضای زمان و مکان درجه اهمیت آنها تغییر می‌یابد.

با توجه به نکات فوق، ضرورت بازآموزی بیش از پیش احساس می‌شود و مشخص می‌سازد که یک داروساز می‌بایست بطور دائم در حال بازآموزی بوده تا به بهترین وجه از عهده مسئولیت خود برآید.

خوشبختانه مجلس شورای اسلامی اولین نهادی بود که ضرورت این امر مهم را درک کرده و با قانونی نمودن بازآموزی و تصویب آن اولین گام را در این زمینه برداشت.

بر این مبنا برنامه‌های بازآموزی به صورت کلاس، کنفرانس، سمینار، کارگاه و... برقرار گردید و از این طریق افراد شرکت‌کننده در جریان آخرین تحولات علمی قرار گرفته نیازهای علمی خود را از طریق این بازآموزی‌ها برطرف نمودند.

روش دیگری که جهت بازآموزی بکار رفته بازآموزی از راه دور یا بازآموزی مکتوب است. این روش بویژه در مورد داروسازانی که در نقاط دور افتاده و شهرهای دور دست مشغول انجام وظیفه

هستند بسیار مفید می‌باشد. این همکاران عزیز بدلیل دوری راه و عدم امکان ترک محل خدمت بدلائل مختلف توان حضور منظم در جلسات بازآموی حضوری را که معمولاً در تهران و یا در مراکز استان تشکیل می‌شود ندارند و به همین دلیل ممکن است توان کسب امتیازات لازم برای تمدید مجدد پروانه پس از سال ۱۳۷۵ را نداشته باشند.

بر این مبنا و جهت پاسخگویی به نیاز همکاران محترم، نشریه رازی که در طول ۶۱ ماده انتشار بی‌وقفه تلاش می‌کرد تا خوانندگان خود را با تازه‌های جهان پزشکی و داروسازی آشنا نماید تصمیم به پذیرفتن مسئولیت نمود و مطلب را با سرپرست دفتر بازآموزی وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی مطرح نمود. این پیشنهاد مورد تأیید کلی دفتر قرار گرفت و قرار شد نشریه طرح کامل و حاوی جزئیات را به این دفتر ارائه نماید تا پس از تصویب به اجرا درآید. اکنون طرح مربوط توسط نشریه تهیه شده و جهت دفتر بازآموزی ارسال گردیده و منتظر اعلام تصمیم دفتر هستیم.

چارچوب طرح بازآموزی مکتوب به این صورت خواهد بود که در هر شماره مقالات ویژه بازآموزی ارائه می‌شود و برای هر مقاله حدود ۲۰ سؤال ۴ جوابی طراحی خواهد شد. همکاران داروسازان در صورت تمایل و پس از ثبت نام به سئوالات مطروحه پاسخ و تا تاریخ معین آن را به دفتر ماهنامه ارسال می‌دارند. پاسخگویی صحیح (تا حد ۷۵٪) به مقالات ۱۲ شماره در طول یکسال می‌تواند موجب اعطای ۲۵ امتیاز بازآموزی به شرکت‌کنندگان شود.

این شیوه بازآموزی که در اغلب کشورهای صنعتی نیز مرسوم است موجب می‌گردد که داروسازان پرمشغله بتوانند بدون نگرانی از تعطیل کار و در مضیقه قرار گرفتن اهالی محل به کسب امتیازات بازآموزی بپردازند.

برنامه بازآموزی مکتوب باید کلیه نیازهای جدید داروسازان را از بعد علمی، مدیریت و اقتصاد در بخشهای مختلف صنعت، داروخانه و تحقیقات پاسخگو باشد و می‌تواند شامل عناوین زیر باشد: بیماریهای شایع و درمان آنها، معرفی داروهای جدید، عوارض جانبی داروها، فرمولاسیون‌های پایه و طراحی اشکال دارویی، اصول کلی فارماکوکینیک، ضروریات قانونی و اخلاقی، نقش و مسئولیت داروساز در بخش‌های تولیدی، GMP و کیفیت خوب دارو، مدیریت کارخانه‌های داروسازی و داروخانه، رعایت بهداشت جسمی و روانی، اصول درمان (درمان با دارو و یا بدون دارو)، روش استفاده از منابع، روش انتقال اطلاعات دارویی به بیماران، قوانین مربوط به تاسیس داروخانه و ثبت داروها، قوانین مربوط به تولید و توزیع دارو، مدیریت دارویی در رشته‌های مختلف، اقتصاد دارو، تحقیقات در امور دارو، اشکال دارویی و...

طبیعی است که انتخاب هر موضوع با توجه به وجود متخصص و کارشناس مربوط و همکاری در

امر بازآموزی می‌باشد.

از آنجا که یادگیری مطالب مکتوب همواره موثرتر از مطالب شفاهی خواهد بود و داوطلب

می‌تواند همواره به مطالب موردنیاز خود رجوع نموده و از آن بهره‌برداری امید آن داریم که بتوانیم علاوه بر انجام رسالت علمی، اجتماعی خود، قدمی نیز برای تسهیل امر بازآموزی همکاران عزیز برداریم و از این طریق اجرای قانون لزوم بازآموزی و نوآموزی جامعه پزشکی مصوب ۶۹/۷/۲۲ مجلس شورای اسلامی را به بهترین وجه عملی نمائیم.

در حال حاضر منتظر پاسخ دفتر بازآموزی و آموزشهای آزاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی هستیم و به محض دریافت نظر این دفتر، همکاران محترم را از طریق شماره‌های بعدی نشریه در جریان امر قرار خواهیم داد.

هزینه ثبت نام جهت بازآموزی مکتوب که شامل ارسال مرتب نشریه، تصحیح اوراق، امتیازبندی، ثبت نمرات در لیست بازآموزان برای ارسال به دفتر بازآموزی (در پایان هر سال) و نیز صدور گواهینامه شرکت موفق‌آمیز داوطلب در دوره‌های بازآموزی می‌باشد، از موضوعاتی است که انشاء... در صورت توافق و پاسخ مثبت دفتر بازآموزی به اطلاع همکاران عزیز خواهد رسید.

در پایان از همه همکاران ارجمند درخواست می‌کنیم که نظرات موافق، مخالف و یا تکمیلی خود را در این زمینه برای ما ارسال دارند تا با جمع‌بندی آنها انشاء... به بهترین برنامه بازآموزی دست یابیم.

دکتر سیدمحمد صدر

